

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ

Задужбине „Доситеј Обрадовић“

за 2016. годину

Београд

Децембар 2016. године

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЗАДУЖБИНЕ „ДОСИТЕЈ ОБРАДОВИЋ“ ЗА 2016. ГОДИНУ

У 2016. години Задужбина „Доситеј Обрадовић“ је пролазила кроз веома тежак период борбе за опстанак, истовремено радећи на реализацији својих циљева и програма као да је стање нормално.

Већ неколико година, због изостанка подршке Министарства просвете, науке и технолошког развоја, смањене подршке Министарства културе и информисања, ретких донација и знатно смањеног износа средстава добијених по пројектима, рад се одвијао захваљујући ентузијазму и изузетној жељи и вољи сарадника да се Задужбина сачува и настави са радом.

Тешка материјална ситуација се погоршала од августа месеца, због двоструко повећаних цена закупа пословног простора, те је од септембра закуп простора у улици Змај Јовина бр. 4 отказан, књиге и други инвентар пресељени у неусловни простор у улици Краља Милана бр.2, а рад настављен у малом простору у улици Отона Жупанчића бр. 42, уз знатно мање режијске трошкове.

И поред материјалних проблема који су били стално присутни, реализована је већина традиционалних активности, посебно програма за децу и младе.

Верујући у бољу будућност, Задужбина је, 11. априла 2016. г, након помена Доситеју одржаног у Саборној цркви, организовала *Велики Доситејев сабор*, на коме је покренута иницијатива да се 11. април установи као ДОСИТЕЈЕВ ДАН који би се трајно обележавао у српској просвети и култури. Ову иницијативу подржали су оснивачи Задужбине, многе институције из области просвете и културе, као и велики број истакнутих научника, културних и јавних радника.

У жељи да допринесе решавању актуелних питања у образовном систему, на иницијативу члана Управног одбора, професора Славка Гордића, организован је округли сто на тему: *Смисао и циљеви верске наставе и грађанског васпитања у савременом образовном систему*.

Настављено је одржавање књижевних салона „Код Доситеја“ на којима су промовисана издања Задужбине.

На позив Савеза Срба у Румунији, управница Задужбине је 21. новембра о.г. учествовала на прослави проглашења 21. новембра за *Дан српског језика у Румунији*. То је била прилика за учвршћивање веза и успостављање нових контаката и договора о сарадњи са представницима Срба и властима у Румунији. Ово је посебно значајно, јер последњих година, због недостатка материјалних средстава, Задужбина није могла да посвети потребну пажњу очувању и посетама Доситејевој родној кући у Чакову.

Година се завршава у нади, да ће се захваљујући бољем разумевању Министарства културе и информисања и Министарства просвете, науке и технолошког развоја, као и захваљујући сарадњи са заинтересованим институцијама, обезбедити услови за опстанак и даљи рад Задужбине. У току су активности на припреми адаптације дела простора добијеног на коришћење у згради у улици Краља Милана бр. 2 за којусу добијена средства од Министарства културе и информисања.

Због истека мандата Управном одбору, Надзорном одбору и управнику, Задужбина ову радну годину завршава именовањем нових органа управљања као и усвајањем измена и допуна Статута Задужбине.

ПОМЕН ДОСИТЕЈУ И УСТАНОВЉЕЊЕ ДОСИТЕЈЕВОГ ДАНА

Задужбина „Доситеј Обрадовић“ је у понедељак, 11. априла 2016. године (28. март по старом календару), обележила годишњицу Доситејеве смрти службом у Саборној цркви у Београду и полагањем цвећа на његов гроб. Помен је служио отац Петар Лукић, старешина Саборне цркве, уз учешће хора „Прво београдско певачко друштво“.

Обележавање 205 година од смрти Доситеја Обрадовића, настављено је *Великим Доситејевим сабором* просторијама Задужбине.

Ово је била прилика да се окупе представници институција и велики број угледних научника, књижевника, уметника и културних радника који су подржали иницијативу Задужбине да се 11. април, дан кад је Доситеј умро, установи као **ДОСИТЕЈЕВ ДАН**.

Радомир Путник, председник Управног одбора Задужбине, уз поздрав присутнима, говорио је о иницијативи Задужбине и потреби да ДОСИТЕЈЕВ ДАН буде дан окупљања просветних и културних радника, ученика и студената, који би славили велико Доситејево име и дело.

У Образложењу Иницијативе за установљење ДОСИТЕЈЕВОГ ДАНА, коју је дао професор Душан Иванић, потпредседник Управног одбора Задужбине, између осталог стоји:

„Доситеј је јединствена личност српске културе. За њега се каже да је „једна од најлепших и најразвијенијих личности које је цела наша раса дала“, уз то личност европског ранга по утицају на српски народ и на околне народе (Румуни, Бугари, Хрвати, Словенци), као и по одјеку у славистици и по преводима његових дела на европске језике. У њему је виђено оличење европског хуманизма.

Подршком Карађорђевог устанку (песма „Востани Србије“), ставио се у службу ослобођења и васкрса српске државне самосталности, радећи по доласку у Србију (1807) на оснивању просветних установа (Велика школа-1808, Богословија-1810), учествујући у дипломатским пословима и утемељењу правног поретка устаничке Србије. Уз снажну тежњу ка напретку, незастариве су вредности његовог деловања и његових порука: љубав према истини, борба против заблуда и незнања, а за слободу ума и мисли. Веровао је у свој народ, који је кретао путем просвете и науке. Имао је јасну свест о етничкој и језичкој целини српског народа без обзира на верске разлике. Био је први у српском народу заговорник и бранилац грађанске одговорности личности и њене грађанске слободе.

Установљење ДОСИТЕЈЕВОГ ДАНА на национално-државном нивоу била би симболичка потврда непролазне вредности Доситејевог дела и његових порука. Несумњиво би се тиме појачало и интересовање за његово дело, али изнад свега - за укључивање његових идеја у бригу за васпитање, толеранцију, подршку науци, бригу за просвету и културу.

ДОСИТЕЈЕВ ДАН би симболизовао и подстицао непрекидну борбу за унапређење културе нашег доба, потврђујући колико је Доситеј, наш учитељ, у библијском смислу речи.

ДОСИТЕЈЕВ ДАН треба да нас опомиње, пре свега на његову заветну поруку: да само деловање на истини и здравом разуму, у интересу добра заједнице, оправдава јединку као друштвено биће. У новије доба српске историје ми немамо значајнијег ни утицајнијег проповедника пожељних вредности (добро, добротинство, љубав, трпељивост, пријатељство, сарадња) ни критичара наших слабости и слабости људског рода кроз историју”.

Мирјана Драгаш, управница Задужбине, нагласила је да идеја о установљењу **Доситејевог дана** постоји већ дужи низ година, али да су се сада стекли услови да се она спроведе у дело, уз подршку значајних српских институција - Матице српске, Филозофског и Филолошког факултета, Националног просветног савета, Удружења књижевника Србије, Српског књижевног друштва, Института за књижевност и уметност, Културно просветне заједнице Србије, Културно просветне заједнице Београда, Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“, Вукове задужбине, Задужбине Андрејевић, Задужбине „Десанка Максимовић“, Задужбине „Иво Андрић“, Коларчеве задужбине, Народног музеја, Музеја Вука и Доситеја, Педагошког музеја, Удружење "Пријатељи деце општине Нови Београд", Удружења драмских писаца Србије, Удружења "Исидора Секулић", као и великог броја угледних научника, културних, просветних и јавних радника. Учесници **Великог Доситејевог сабора** су потписали Иницијативу, а потписивање је настављено инаредних дана у просторијама Задужбине и у Удружењу књижевника Србије.

ПРОГРАМИ ЗА МЛАДЕ

Други школски писмени задатак

У оквиру 57. Републичког зимског семинара Друштва за српски језик и књижевност одржано је такмичење ученика средњих школа из књижевности за најуспешније писмене задатке. Организатори такмичења за други писмени задатак су Друштво за српски језик и књижевност, Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и Задужбина „Доситеј Обрадовић“.

Такмичење обухвата израду другог школског писменог задатка, а овог пута биле су понуђене теме које су везане за обележавање важних датума из историје српске и светске књижевности. Награђени ученици и њихови наставници даривани су и књигама.

Радионица баснописаца

Умартује расписан традиционални конкурс „Радионица баснописаца“ за ученике трећег и четвртог разреда основних школа. На конкурс је учествовало више од 500 ђака из преко 70 школа. Награде су додељене у пет категорија: апсолутни шампион, прва, друга и трећа награда за најбољи литерарни рад, три награде за најбољи ликовни рад, три награде за текст и илустрацију и награда за најбољу колекцију. Жири је похвалио још 20 радова и 10 одељења која су учествовала са већим бројем радова.

Најбољи мали баснописци из читаве Србије окупили су се 6. јуна 2016. на завршној свечаности у Зоолошком врту у Београду, који је традиционални домаћин уручења награда по конкурс „Радионица баснописаца“.

Ђаке, учитеље и родитеље поздравила је Мирјана Драгаш, управница Задужбине, захваљујући се учесницима конкурса на великом броју квалитетних радова. Свечаности је присуствовао и заменик градског секретара за образовање и деčју заштиту, Игор Раичевић, који се обратио присутнима речима, да је привилегија бити део манифестације која окупља велики број основаца са територије Србије, од чега је знатан број школа из Београда, и позвао да се и даље чува и негује дело једног од наших највећих просветитеља и реформатора.

Слободан Станишић, књижевник и председник жирија прочитао је Одлуку жирија, прогласио победнике и позвао ђаке и њихове учитеље да и убудуће учествују на конкурс у „Радионица баснописаца“. Награђенима су уручене пригодне књиге и дипломе.

Позориште „Цврчак“ и Београдски зоолошки врт су својим ангажовањем омогућили да овај догађај деци остане у трајном и лепом сећању.

Идућ` учи, у векове гледа

Задужбина „Доситеј Обрадовић“ је и ове године у марту месецу расписала литерарни конкурс „Идућ` учи, у векове гледа“, на којем право учешћа имају сви средњошколци из Србије и региона. Овог пута радови су пристигли из средњих стручних школа и гимназија из бројних градова и места Републике Србије (Параћин, Ниш, Нови Пазар, Пожаревац, Београд, Нови Сад, Крушевац, Бечеј, Сремски Карловци, Лебане, Владичин Хан, Прибој) и Републике Српске (Рогатица, Бања Лука).

„Жири је прегледао 52 рада. Имајући на уму да је тежиште овог литерарног конкурса положено у савремено промишљање Доситејеве мисли, жири је изразио задовољство поводом широке лепезе различитих литерарних форми и начина интерпретације Доситејевих порука у контексту ученичких размишљања о феноменима љубави, слободе, знања, истине, лажи, добра, зла, личног и националног идентитета и језика. „Док су неки радови били инспирисани појединачним ставовима великог српског просветитеља, као и догађајима из његовог живота, други су представљали индиректни одјек неке од његових општих тема. Одређени су настали на фону односа Доситеја према себи самом било да се он појављује као путник из прошлости у нашој свакодневици, било да се у оквиру сопствене интроспекције сусреће са самим собом, односно нас према Доситејевом духовном завештању. Значајан број радова је подстакнут неком Доситејевом мишљу која разоткрива и проблеме младих као што су однос према другима, разликовање добра и зла, разумевање другог, уочавање духовних вредности у временима одређеним принципима материјалних интереса... Неки радови открили су песнички или приповедачки таленат својих аутора, а неки представљају и научно–истраживачке радове лингвистичког типа“ -стоји у Образложењу жирија.

Жири за избор најбољих радова у саставу: Зорица Несторовић, председник, Марија Бишоф, књижевник, и Драгана Грбић, донео је одлуку да се наградивши радова. Додељена је једна прва, две друге и три треће награде, а похваљено је још пет ученичких радова.

Награде су уручене 22. јуна 2016. године, у просторијама Задужбине.

Председник жирија Зорица Несторовић прочитала је одлуку жирија и честитала награђеним и похваљеним ученицима на изузетно квалитетним радовима, иновативном приступу и завидном познавању Доситејевог живота и дела.

Награде и дипломе ученицима су уручили Зорица Несторовић, председник жирија и Радомир Путник, председник Управног одбора Задужбине.

Након читања награђених радова, ђаци и професори су обишли места у Београду значајна за живот и рад Доситеја Обрадовића – споменик Доситеју у Студентском парку, место на којем се налазила зграда Правитељствујушчег совјета сербског, прву зграду Велике школе, као и Музеј Вука и Доситеја, где је гостима Задужбине било омогућено стручно вођење кроз сталну поставку овог музеја. Дружење је завршено у порти Саборне цркве, где је сахрањен Доситеј Обрадовић.

Сустрет са младим славистима

У оквиру 46.скупа слависта, у организацији Задужбине "Доситеј Обрадовић" и Међународног славистичког центра 14.септембра 2016.организован је излет који је обухватио посету манастиру Хоново, Матици српској у Новом Саду и Сремским Карловцима.

У манастиру Хоново студентима славистике и преводиоцима из великог броја земаља беседу *Доситеј у Хонову* одржала је Драгана Грбић. Пут је настављен ка Новом Саду и Матици српској, најстаријој српској књижевној, културној и научној институцији. Са историјатом Матице српске студенте је упознао господин Драган Тубић, стручни сарадник на пословима у Лексикографском одељењу. Након обиласка Матице српске и упознавања са најзначајнијим личностима који су учествовали у оснивању и раду ове веома значајнеустанове културе у Срба, млади слависти били су срдачно примљени у Библиотеци Матице српске.Слависте је поздравила госпођа Гордана Ђилас, помоћница управника Библиотеке.Млади слависти су излет наставилипосетом Сремским Карловцима.

Рад на пројектима

Задужбина редовно учествује на конкурсима које расписују министарства, секретаријати града Београда и друге институције и фондације, а који су у складу са циљевима и програмима Задужбине „Доситеј Обрадовић“.

Нажалост, ове године, одређени пројекти нису подржани, а средства за неке пројекте су додељена у знатно мањем износу од траженог. Пројекти се, добрим делом, реализују захваљујућиразумевању и веома скромнимзахтевима сарадника Задужбине који учествују на пројектима.

Секретаријат за културу града Београда је и ове године подржао пројекат „**ПРОМЕТЕЈ**“ којим је обухваћено око200ученикастаријих разреда основних школа и средњих школа из Београда.Пројекат чине језичке радионице организоване које држе студенти завршне године Филолошког факултета, оспособљени, у оквиру добровољне стручне праксе, на обуци која обухвата рад са професорком Душицом Тодоровић (Филолошки факултет) на предмету Италијанска књижевност, у сарадњи са Центром за промоцију науке и професорком Зоном Мркаљ (Филолошки факултет, Друштво за српски језик и књижевност).

Уз подршку Управе за сарадњу са дијаспором и Србима у региону и сарадњи са Филолошком и Земунском гимназијом, реализован је пројекат„**МЛАДОСТ НЕМА ГРАНИЦА**“. Пројекат је намењен ученицима српских гимназија из Будимпеште, Темишвара и Београда, који су у тродневном програму учествовалиу бројним културно-образовним активностима. Смештај ученика је организован у породицама ученика Филолошке и Земунске гимназије, а за професоре је обезбеђен хотелски смештај.

Уз подршку Канцеларије за младе и сарадњу са удружењимаграда Београда,реализован је пројекат„**ШКОЛА БЕСЕДНИШТВА**“. У овом пројекту Задужбине учествовалесу Земунска и Филолошкагимназија. Циљ пројекта је био да се у времену када су млади све више окренути електронским медијима, друштвеним мрежама и виртуелној реалности, омогући да група ученика, учесника на пројекту, овлада теоријском и практичном димензијом говорничке вештине,што је неопходно свакоме ко мора да говори пред другима у било којој прилици. Рад се одвијао кроз неколико

теоријско-практичних интерактивних радионица уз писање беседе коју суученици говорили на завршној манифестацији.

Секретаријат за културу града Београда подржао је и пројекат Задужбине „СРПСКИ ОРФЕЈ“. Музички програм у Кући Ђуре Јакшића извели су Марчела Франческо и Драган Млађеновић - Шекспир.

КЊИЖЕВНИ САЛОН

У току 2016. године, под руководством Марка Недића, одржана су три Књижевна салона „Код Доситеја“.

Први, одржан 28. јануара 2016. године, посвећен је трећем броју **ГОДИШЊАКА „ДОСИТЕЈЕВ ВРТ“** за 2014. годину.

О Годишњаку су говорили Радослав Ераковић, Ђорђе Ј. Јанић, Татјана Јовићевић, Драгана Вукићевић, уредник Годишњака и Марко Недић, уредник Салона. Високо су оцењене студије Драгане Грбић, Монике Фин, Петра Буњака и Александра Милановића, док је велику пажњу изазвао рад Карин Есман Кнудсен посвећен вртovima, као и прича Владимира Јовановића о звезди српске оперске сцене и вокалном педагогу, добитници награде „Доситеј Обрадовић“ за животно дело, Бисерки Цвејић. О родној кући Доситеја Обрадовића у Чакову код Темишвара говори текст Стевана Бугарског.

У рубрици Ехо објављени су прилози: Чедомира Попова, Душана Иванића и Марије Бишоф, док су се у рубрици Доситејеви читаоци нашли критички осврти Ненада Ристовића, Ђорђа Јанића, Александре Угреновић и Јелене Ђ. Марићевић. У складу са књижевним алманасима 18. века, „Доситејев врт“ је донео каталог издања Задужбине „Доситеј Обрадовић“ и детаљно забележене активности у 2014. години.

Књижевни салон „Код Доситеја“ посвећен књизи „**У ДОСИТЕЈЕВОМ КРУГУ- Доситеј Обрадовић и шкотско просветитељство**“ Персиде Лазаревић ди Ђакомо одржан је 22. марта 2016. године. О књизи су говорили Душан Иванић, Драгана Вукићевић, Драгана Грбић и Персида Лазаревић ди Ђакомо.

Књига „У ДОСИТЕЈЕВОМ КРУГУ - Доситеј Обрадовић и шкотско просветитељство“ даје слику књижевног и културног миљеа шкотског просветитељства у Лондону осамдесетих година 18. века, када Доситеј проводи шест месеци у Лондону и сарађује и размењује идеје са најзначајнијим представницима европске академске заједнице; у књизи су представљени најзначајнији шкотски писци и мислиоци 18. века.

Учесници Салона оценили су да је допринос књиге „У Доситејевом кругу“ Персиде Лазаревић ди Ђакомо, у истраживачком смислу велики, јер садржи огроман број података о преводима и адаптацијама онога што се налази Доситејевом делу. Исто тако оцењено је да се бавидо сада неистраженим питањима које се тичу Доситејевог живота и рада и представља смерницу за даља истраживања.

Књижевни салон „Код Доситеја“ посвећен књизи „**ЗАШТО ЧИТАТИ ДОСИТЕЈА?**“ Душана Иванића одржан је 6. јуна 2016. године у просторијама Задужбине.

О књизи су говорили Миодраг Матицки, Драгана Вукићевић, Ненад Ристовић и Душан Иванић, аутор. Између осталог речено је, да књига „Зашто читати Доситеја?“ покушава да одговори на постављено питање откривајући велики утицај Доситејевог дела на књижевност уопште, његов однос према цркви, школи и науци тог времена. Учесници су посебно говорили о рецепцији Доситејевог дела о којој Душан Иванић говори у књизи

„Зашто читати Доситеја?“. Професор Иванић говори о студијама Шафарика, Јагића, Шмауса, Скерлића, Поповића, Деретића, све до најновијих студија о Доситеју, при чему се аутор не задржава само на научној рецепцији Доситејевог дела, већ прати и сам пут и ток идеја и њихов континуитет од 18. века до савремених дана.

ОКРУГЛИ СТО

Задужбина „Доситеј Обрадовић“ је у сарадњи са Филозофским факултетом у Београду, 24. фебруара, организовала округли сто на тему: **СМИСАО И ЦИЉЕВИ ВЕРСКЕ НАСТАВЕ И ГРАЂАНСКОГ ВАСПИТАЊА У САВРЕМЕНОМ ОБРАЗОВНОМ СИСТЕМУ.**

Одржавање овог скупа, Управни одбор је подржао на иницијативу професора Славка Гордића, који је био и аутор позивног писма са смерницама за разговор. Позив је упућен стручњацима који се баве овим питањима у Министарству просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, Заводу за унапређивање васпитања и образовања, Заводу за вредновање квалитета образовања и васпитања, Институту за педагошка истраживања, традиционалним верским заједницама, Управи за сарадњу са црквама и верским заједницама, истакнутим научним и јавним радницима, професорима веронауке и грађанског васпитања у средњим школама.

Округли сто је одржан у свечаној сали „Драгослав Срејовић“ Филозофског факултета у Београду. Скупом је руководио и дао Уводно излагање професор Славко Гордић, члан Управног одбора Задужбине и члан Националног просветног савета Републике Србије. У раду округлог стола учествовали су: Радомир Путник, председник Управног одбора Задужбине, проф. др Војислав Јелић, декан Филозофског факултета Београду, проф. др Зоран Аврамовић, директор Завода за унапређивање васпитања и образовања, Снежана Павловић, саветник у Министарству просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и заменик председника Комисије за верску наставу, Елеонора Влаховић, руководилац Центра за развој програма и уџбеника у Заводу за унапређивање васпитања и образовања, Јасмина Ђелић, руководилац Центра за вредновање и истраживање у Заводу за вредновање квалитета образовања и васпитања, др Славица Шевкушић, виши научни сарадник у Институту за педагошка истраживања, Исак Асиел, главни рабин у Србији, проф. др Драгомир Сандо, протојереј-ставрофор, професор Православног богословског факултета и координатор СПЦ за верску наставу на територији Архиепископије београдско-карловачке, др Милан Радуловић, виши научни сарадник у Институту за књижевност и уметност, професор Душан Иванић, мр Триво Инђић, Александар Милојков, докторанд Православног богословског факултета у Београду и вероучитељ у Земунској гимназији, Радомир Маринковић, ђакон у Цркви светог Илије у Миријеву и вероучитељ у Седмој београдској гимназији, Дејан Пејовић, професор филозофије и грађанског васпитања у Седмој београдској гимназији и др Маринко Лолић, научни сарадник у Институту друштвених наука.

Сви учесници су говорили у веома толерантном духу, иако је било различитих мишљења о циљевима верске наставе и грађанског васпитања, као и потреби да се преиспитају и мењају планови и програми ових предмета у складу са новим сазнањима и искуством у њиховом скоро петнаестогодишњем трајању.

Изузев појединачног мишљења да је неспојива секуларност државе и веронауке у државним школама, учесници скупа нису довели у питање потребу да се и даље у школама изучава веронаука и грађанско васпитање, али су изнели уочене недостатке у

досадашњем раду и потребу да се програми ускладе са могућностима деце и ревидирају тако да се обезбеди остваривање циљева у пуном смислу.

Скуп је оправдао очекивања, одзивом компетентних учесника и њиховим доприносом у сагледавању ове актуелне теме. Са овог скупа објављен је опширан прилог у „Просветном прегледу“, који иначе редовно прати и извештава о свим активностима Задужбине. Нажалост, осим Телевизије Републике Српске, друга средства информисања нису пропратила рад скупа.

Захваљујући подршци Управе за сарадњу са црквама и верским заједницама, излагања са овог скупа, као и један број радова на исту тему, преузети новина Српске патријаршије *Православље*, објављен је у посебном Зборнику који је изашао у децембру 2016. године. Очекује се да ће мишљења и подаци изнети на округлом столу, помоћи надлежнима, а посебно Националном просветном савету Републике Србије и Министарству просвете, науке и технолошког развоја, да донесу најбоље одлуке о будућности ових предмета у нашем образовном систему.

ИЗЛОЖБЕ

У оквиру манифестације „Дани европске баштине“, 26. септембра је отворена **Изложба ДОСИТЕЈ МЕЂУ НАМА** у простору Задужбине "Доситеј Обрадовић". Изложба је била посвећена Доситејевом животу, путовањима, његовом делу и оснивању Велике школе, као и његовом раду и боравку у Београду. Мирјана Драгаш, управница Задужбине, отворила је изложбу, поздравила присутне и говорила о животном путу Доситеја Обрадовића и његовом раду у Београду.

У Културном центру у Шапцу организована је од 13. до 26. октобра **Изложба ПРЕКРЕТАЊА. Хале – Лајпциг, прекретница у животу Доситеја Обрадовића** ауторке Драгане Грбић, која је заједнички пројекат Института за књижевност и уметност и Задужбине „Доситеј Обрадовић“ из Београда, коју су подржали Центар за промоцију науке и Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Интелектуална клима, важне пословне и пријатељске везе створене током боравака у ова два града одиграле су важну улогу у стваралаштву Доситеја Обрадовића.

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ЗНАЧАЈНИХ ДАТУМА

Задужбина „Доситеј Обрадовић“ је, као и претходних година, **СВЕТСКИ ДАН ПОЕЗИЈЕ 21. март**, обележила у сарадњи са Народним позориштем у Београду. Пред препуним гледалиштем Сцене „Раша Плаовић“ одржано је „**Песничко подне**“, овог пута посвећено Јовану Стерији Поповићу, Тањи Крагујевић и Мирославу Максимовићу.

„Песничко подне“ започело је химном Републике Србије „Боже правде“ коју је извео Михаило Шљивић, солиста Београдске опере.

О песничком делу Стерије Поповића и Мирослава Максимовића говорио је професор Филолошког факултета и књижевни критичар Радивоје Микић, док су њихове песме врло надахнуто казивали драмски уметници Андреја Маричић и Хаџи Ненад Маричић.

Књижевни критичар Васа Павковић говорио је о песничком опусу Тање Крагујевић, а њену поезију, са пуно емоција, казивала је глумица Биљана Ђуровић. Песници Тања Крагујевић и Мирослав Максимовић и сами су се захвалили публици казивањем својих песама.

Свечаном песмом „Востани Србије“, коју је написао Доситеј Обрадовић 1804.године посветивши је Карађорђу и устаницима, на музику Варткеса Баронијана завршено је овогодишње „Песничко подне“.

ДАНИ ЕВРОПСКЕ БАШТИНЕ

Задужбина "Доситеј Обрадовић" је и ове године својим програмима учествовала у манифестацији "Дани европске баштине" која је у Београду и Србији одржана у периоду од 23. септембра до 2. октобра. Културно-туристичка манифестација Дани европске баштине која се од 2002. године традиционално се организује сваке године у септембру, као део велике европске манифестације којом се наслеђе промовише као заједничка баштина европских народа, ове године је реализована у већини градова Србије, са заједничком темом „Културно наслеђе и заједнице – живети с наслеђем“.

У време општег обележавања „Дана европске баштине“ Задужбина је организовала три манифестације: изложбу, туристичко-образовни програм „Доситеј у Београду“, као и доделу награде „Доситејево златно перо“ за младе писце, у Старом двору, под покровитељством Секретаријата за културу града Београда.

ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ ЗАДУЖБИНЕ И САЈАМ КЊИГА

Задужбина „Доситеј Обрадовић“ је и ове године учествовала на Међународном сајму књига у Београду. Посетиоци Сајма књига могли су да се упознају са издањима Задужбине на заједничком штанду Доситејеве и Вукове задужбине у Хали 4 Београдског сајма. Током трајања Сајма читаоци су били у могућности да по специјалним ценама купе нека од најзначајнијих дела Доситеја Обрадовића или дела посвећена његовом животу, раду и времену у којем је живео. Другог дана Сајма књига традиционално је додељена награда „Доситеј Обрадовић“ страном издавачу.

Крајем године изашао је из штампе Зборник радова са округлог стола СМИСАО И ЦИЉЕВИ ВЕРСКЕ НАСТАВЕ И ГРАЂАНСКОГ ВАСПИТАЊА У САВРЕМЕНОМ ОБРАЗОВНОМ СИСТЕМУ и четврти број Годишњака Задужбине ДОСИТЕЈЕВ ВРТ.

По конкурсу Министарства културе и информисања за откуп издања из 2015. године, на којем је учествовала Задужбина, откупљене су 173 књиге и испоручене у 77 библиотека широм Србије.

НАГРАДЕ

Награда „Доситеј Обрадовић“ за животно дело – уручење награде за 2015. годину

Награда „Доситеј Обрадовић“ за животно дело за 2015. годину уручена је 21. фебруара 2016. г. на Великој сцени Народног позоришта у Београду, Раши Попову, књижевнику, публицисти, глумцу и дугогодишњем телевизијском новинару.

Одлуку жирија за доделу награде, прочитао је Војислав Јелић, председник жирија уз образложење: „Педагошки учинак стваралачког и медијског дела и деловања Раше Попова на Доситејевом трагу духовног оплемењивања младих нараштаја на укупном

српском духовном простору, укључујући стару и нову дијаспору, чини га достојним Доситејеве награде за животно дело.“

Уручујући награду Раши Попову, Радомир Путник, председник УО Задужбине, између осталог је рекао: "имам неодољиви осећај да сам Доситеј Обрадовић доживљава лауреата као свог ученика достојног овог признања који је истовремено и учитељ нових нараштаја".

„Чика Раша проналазач“, јунак многих генерација, у свом препознатљивом маниру захвалио се на награди и прочитао песму о Доситеју Обрадовићу, о његовом бегу из Баната и одласку у манастир Хопово.

О Раши Поповубеседио је његов сарадник и пријатељ, књижевник Љубивоје Ршумовић. Свечани програм у Народном позоришту водила је глумица Рада Ђуричин, члан Управног одбора Задужбине.

Песме Раше Попова посвећене Стерији и Лази Костићу из збирке "Гвоздени магарац" читали су глумци Народног позоришта Андреја Маричић и Зоран Ћосић, док су Јована Тодоровић, Алекса Радојловић и Емилија Несторовић, студенти глуме Академије лепих уметности у класи професорке Виде Огњеновић читали песме из збирке "Спев о транзицији".

Хор „Абрашевић“, са диригентом Иванком Стојков, започео је програм свечаном песмом "Востани Србије". У програму су учествовали и Дечји хор „Хориславци“ под уметничким руководством Драшка Јанковића и Александре Станковић, Гудачки квартет „Гласници“, ученици музичке школе „Јосип Славенски“ Матеја Блажић, саксофон и Јана Пурешић, Мина Ступар и Лука Милосављевић, клавира, Тања Андрејић (сопран), Никола Јевтић (бас баритон) и Добрила Миљковић (пијанисткиња).

Свечани програм у част Радивоја Раше Попова дар је Народног позоришта у Београду.

Награда је и ове године додељена уз подршку Министарства културе и информисања, Народне банке Србије и Народног позоришта у Београду, а састоји се од плакете са ликом Доситеја Обрадовића, повеље, новчаног износа и уметничког програма.

Награда „Доситеј Обрадовић“ страном издавачу

Другог дана Београдског сајма књига, у понедељак, 24. октобра 2016. г. уручена је, по десети пут, награда „Доситеј Обрадовић“ страном издавачу, коју је ове године добила издавачка кућа „Центар књиге Рудомино“ из Москве, Русија. Ова награда се додељује страном издавачу за посебан допринос превођењу српске књижевности и њено континуирано представљање. „Центар књиге Рудомино“ из Москве објавио је у протеклих годину дана следеће књиге: „Ухвати звезду падалицу“ (Антологија савремене српске приче), „Ситничарница "Код срећне руке" Горана Петровића, „Овога пута о болу“ Михајла Пантића, „Гробница за Бориса Давидовича“ Данила Киша. У плану је издање још три књиге српских аутора до краја ове године.

Одлуку о овогодишњем добитнику награде донео Жири у саставу: Радомир Путник, председник, Зоран Хамовић, Марко Неђић и Гојко Божовић. Образложење је прочитао Гојко Божовић, а Михајло Пантић, књижевник, је у краткој беседи истакао да је Доситеј Обрадовић био велики путник и да је срео много руских писаца који су показивали велику заинтересованост за српску књижевност. Исто тако, истакао је значајну пажњу коју ова издавачка кућа посвећује српским писцима и нашој савременој књижевности.

Награду је уручио Марко Недић, члан жирија, а у име издавача присутнима се захвалио Венијамин Астраханцев, заменик директора „Центра књиге Рудомино“.

Награду равноправно додељују Задужбина „Доситеј Обрадовић“, Сајам књига и Министарство културе и информисања Републике Србије.

Награда „Доситејево златно перо“

Задужбина „Доситеј Обрадовић“ је и ове године, уз подршку Секретаријата за културу Града Београда, доделила награду „Доситејево златно перо“ за најбоље необјављене радове младих аутора, у оквиру књижевних врста у којима је писао Доситеј Обрадовић – есеј, басна, путопис, кратка прича.

Награде су, пред бројним гостима, уручене 27. септембра, у Свечаној сали Скупштине града. Програм су водили глумци: Јелена Пузић и Иван Заблаћански, а почео је свечаном песмом „Востани Србије“. Госте је поздравила управница Задужбине, Мирјана Драгаш, истакавши значај повезивања конкурса за младе ствараоце под именом „Доситејево златно перо“ и Дана европске баштине.

О Доситеју Обрадовићу, његовом делу и заслугама за српску историју и културу, веома надахнуто је говорила Зорица Несторовић професор Филолошког факултета у Београду. Врло образложено одлуку жирија, који је између 60 приспелих радова изабрао најбоље, прочитала је Јана Алексић, члан жирија.

Награде младим ауторима уручио је Душан Иванић, председник жирија, а потом су добитници читали одломке својих награђених радова.

У част добитника, музички програм приредио је Мешовити оркестар гитара „Душан Трифуновић“ под уметничким руководством њиховог професора Драгана Петровића. Млади музичари извели су: „Кубанску игру“ бразилског композитора Хеитора Вилја Љобоса, композицију „Летећа румба“ Пако Пења, композиције Стинга – Tribute to Sting: „Fields of Gold“ - „Златна поља“ и „When we danse“ – „Кад плешемо“ и композиције Френка Синатре „My way“ – „А ми манега“.